

Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Wilanowie – sprawozdanie z wycieczki

W ciepły, wiosenny dzień – 17 kwietnia 2025 roku – grupa 25 osób, członków i sympatyków Stowarzyszenia, zwiedziła Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego. Wycieczka została zorganizowana jako wprowadzenie do planowanego na maj 2025 r. seminarium pod hasłem: „Jan Paweł II doktorem honoris causa SGGW”, organizowanego przez Stowarzyszenie Wychowanków SGGW. Podczas tego spotkania wspomnieniami z uroczystości nadania Ojcu Świętemu tytułu doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego sprzed 23 lat, podzieli się prof. Włodzimierz Kluciński – rektor SGGW w latach 1996–2002, będący promotorem tego wyróżnienia. Grupa uczestników spotkała się przed wejściem do muzeum, które mieści się w warszawskim Wilanowie – pod kopułą Świątyni Opatrzności Bożej, na wysokości 26 metrów nad ziemią. Obiekt posiada 2000 m² powierzchni wystawowej i poświęcony jest dwóm wyjątkowym bohaterom: św. Janowi Pawłowi II oraz kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu.

*Świątynia Opatrzności Bożej i Muzeum
Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego
w Wilanowie*

Muzeum to jest pierwszą w Polsce instytucją dedykowaną jednocześnie tym dwóm wybitnym postaciom Kościoła katolickiego. Jego celem jest nie tylko upamiętnienie ich życia i działalności, lecz także szerzenie wiedzy o ich dorobku duchowym, intelektualnym i historycznym. Zostało powołane do życia 11 kwietnia 2016 roku przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, we współpracy z Archidiecezją Warszawską.

Naszym przewodnikiem po tym wyjątkowym miejscu był pan Tomasz Motyka – obecny kierownik Muzeum SGGW, a wcześniej kierownik Działu Zbiorów i Inwentarzy Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego. Pan Tomasz aktywnie uczestniczył w tworzeniu wystawy głównej, odpowiadając za stronę związaną ze zbiorami. Dzięki jego ogromnej wiedzy mieliśmy okazję poznać wiele ciekawych faktów dotyczących historii powstania Muzeum oraz zgromadzonych w nim eksponatów.

Zwiedzanie rozpoczęliśmy od sali, w której prezentowana była czasowa wystawa zatytułowana „*Van Gogh. Historie jednego obrazu*”. Zobaczyliśmy tam jedyne dzieło Vincenta van Gogha znajdujące się w Polsce – „*Wiejskie chaty wśród drzew*”.

Obraz ten, pochodzi z wczesnego okresu twórczości malarza i powstał około 1883 roku, na fali fascynacji malarza prostym życiem na wsi. Poznaliśmy historię tego obrazu, który zanim trafił do warszawskiego Muzeum, przebył długą drogę. Na płótnie do dziś widoczne są ślady tych niezwykle przygód.

Vincent van Gogh „Wiejskie chaty wśród drzew” (1883)

Następnie wyruszyliśmy na główną trasę zwiedzania, która została zaprojektowana w ciekawy sposób, bo w formie ścieżki prowadzącej po okręgu, zgodnie z architekturą kopuły, pod którą się znajduje. Jak wyjaśnił nam pan Tomasz, trasa podzielona jest na

kilkanaście stref tematycznych takich jak: **Dom: (Zuzela-Polska-Okupacja), Kraków, Będziesz Miłował, Dialog?, Mamo!, Zło Dobrem Zwyciężaj, Sobór, Pokój Łez, Pontifex, Miastu I Światu oraz Dekalog.** Każda z tych stref, opowiada historię– św. Jana Pawła II i Prymasa Stefana Wyszyńskiego – na tle stulecia, w którym żyli. Jej ramy czasowe obejmują okres od 1901 roku, czyli roku urodzin Stefana Wyszyńskiego do 2005 roku, a więc śmierci Jana Pawła II. Przedstawia ich wpływ na losy Kościoła, Polski i świata za pomocą unikalnych eksponatów, fotografii, cytatów oraz multimedialnych instalacji.

Schemat organizacji wystawy.

Pierwsza strefa– **DOM** – składa się z trzech mniejszych stref:

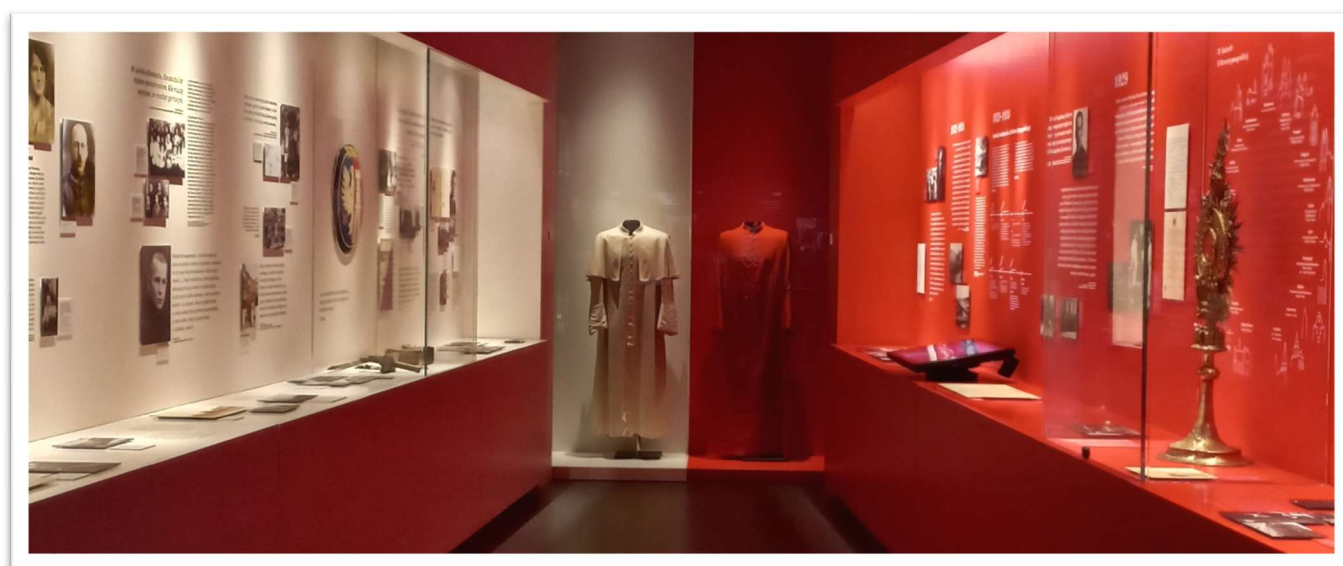
- strefa rosyjska (Dom: Zuzela) ukazuje, że wszystkie miejsca związane z dzieciństwem i młodością Stefana Wyszyńskiego – takie jak miejsce urodzenia (Zuzela), dorastania (Andrzejewo) oraz nauki w gimnazjum (Warszawa i Łomża) – znajdowały się wówczas na terenach zaboru rosyjskiego.
- strefa polska (Dom: Polska), prezentuje losy bohaterów Muzeum w niepodległej Polsce: dzieciństwo i młodość Karola Wojtyły w Wadowicach oraz działalność duszpasterską, publicystyczną i społeczną młodego ks. Stefana Wyszyńskiego we Włocławku.
- strefa niemiecka (Dom: okupacja), dotyczy okresu okupacji i przedstawia działalność kapłańską Wyszyńskiego w Kozłówce, Żuławie i Laskach, gdzie pełnił funkcję kapelana w Powstaniu Warszawskim, oraz aktywność poetycką i teatralną Karola Wojtyły, jego pracę fizyczną w fabryce Solvay i wstąpienie do tajnego seminarium duchownego.

Akt urodzenia Stefana Wyszyńskiego (Zuzela - 1901r.)

Akt urodzenia Karola Wojtyły (Wadowice 1920 r.)

Dom: Polska - oryginalne dokumenty, takie jak świadectwa szkolne, książki i modlitewniki, a także fotografie oraz pamiątki z czasów bolszewizmu.

Dom: okupacja - przedmioty związane z działalnością ks. Stefana Wyszyńskiego - ołtarz polowy, szaty liturgiczne, notatki z kazań.

Strefa **KRAKÓW** skupia się na młodości Karola Wojtyły i jego zamiłowaniu artystycznych. Jest tu odtworzone atelier fotograficzne Pawła Bielca, w którym wykonano znane portrety Wojtyły. Zobaczyliśmy autentyczny sprzęt fotograficzny, zdjęcia z jego działalności teatralnej oraz liczne pamiątki studenckie: indeksy, notatki, przedmioty codziennego użytku.

Studio fotograficzne

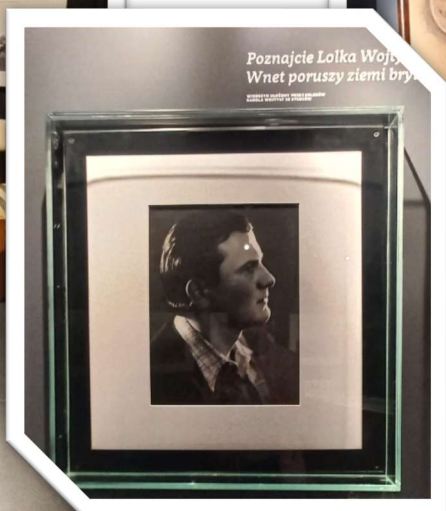
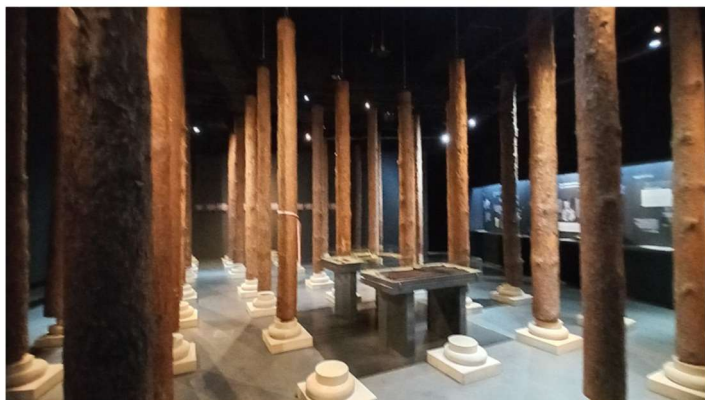

Tableau Studia Dramatycznego „39” z 19 letnim Karolem Wojtyłą na zdjęciu

Kolejna strefa to: **BĘDZIESZ MIŁOWAŁ** - upamiętnia działalność Stefana Wyszyńskiego jako kapelana Powstania Warszawskiego, znanego pod pseudonimem „Radwan III”. Szczególne wrażenie zrobił na nas fragment lasu jako symbol wszystkich lasów, w których walczyli i ginęli polscy partyzanci, powstańcy oraz ludność cywilna (Palmiry, Piaśnica, Katyń). To także okres największego prześladowania Kościoła. Apogeum tego prześladowania stanowi aresztowanie prymasa Stefana Wyszyńskiego. Wśród eksponatów mieliśmy okazję zobaczyć m.in. stulę prymasa, której używał podczas ostatniej Mszy św. przed aresztowaniem.

Artystyczna instalacja Jerzego Kaliny - las

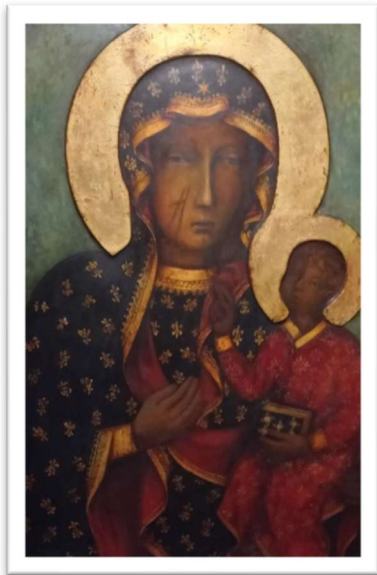
Stula Stefana Wyszyńskiego

W strefie **DIALOG** dwie duże instalacje multimedialne, poświęcone okresowi po odzyskaniu wolności przez Stefana Wyszyńskiego, skłaniają do refleksji nad relacjami Kościoła z władzą komunistyczną. Ukazują kompromisy, napięcia oraz nadzieje towarzyszące porozumieniu między Stefanem Wyszyńskim a Władysławem Gomułką.

Strefa Dialog

W kolejnej strefie, zatytułowanej **MAMO!**, ukazana została Jasna Góra jako duchowa stolica Polski – miejsce szczególnie ważne zarówno dla Stefana Wyszyńskiego, jak i Karola Wojtyły. Osieroceni w dzieciństwie przez swoje matki, obaj darzyli wyjątkowym kultem „Matkę, która nie umiera” – Maryję z Jasnej Góry. Przypomniano tu doniosłe wydarzenia, takie jak Śluby Jasnogórskie, Wielka Nowenna oraz obchody Milenium Chrztu Polski. Wśród eksponatów zobaczyliśmy sukienkę oraz kopię obrazu Czarnej Madonny.

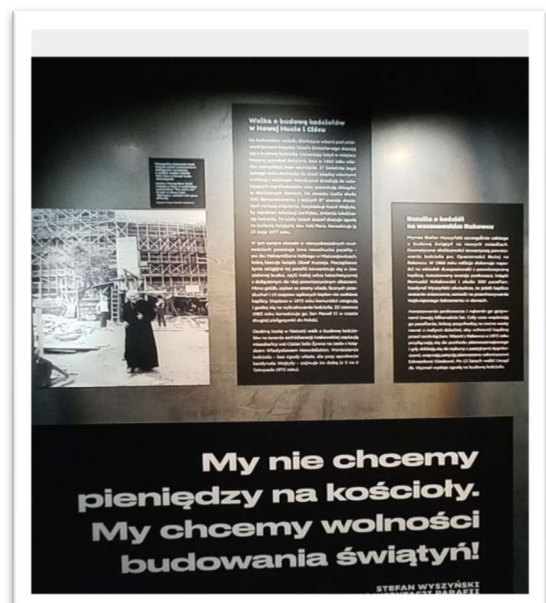

Obraz - Czarna Madonna

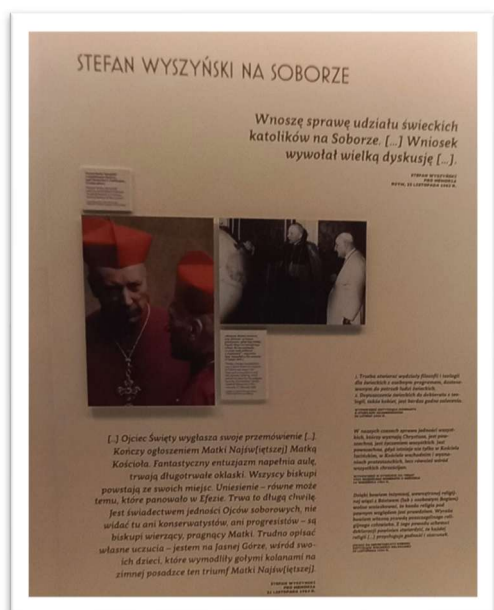
Koralowo-perłowa sukienka, wykonana z klejnotów składanych od XVII do XX w. na Jasnej Górze jako wota

Strefa **ZŁO DOBREM ZWYCIĘŻAJ** - odnosi się do ponurej rzeczywistości PRL-u, z akcentem na polskie miesiące: czerwiec 1956, grudzień 1970, czerwiec 1976, sierpień 1980. Ta strefa nawiązuje również do Soboru Watykańskiego II jako przełomowego wydarzenia w życiu Kościoła, z uwzględnieniem roli prymasa Stefana Wyszyńskiego i arcybiskupa Karola Wojtyły.

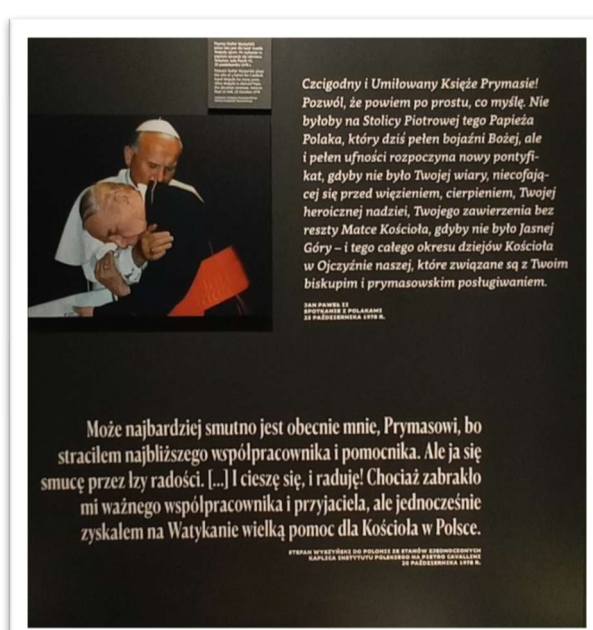
*Ekspozycje w strefie **ZŁO DOBREM ZWYCIĘŻAJ***

Strefa **SOBÓR**, powiązana jest z poprzednią strefą, tu szczególny nacisk położono na udział Wojtyły i Wyszyńskiego w Soborze Watykańskim II. Zobaczyliśmy m.in.: dokumenty, nagrania, cytaty i świadectwa, ukazujące ich wkład w soborowe reformy i odnowę Kościoła.

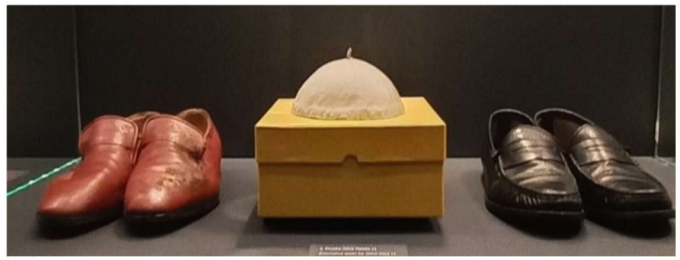

Stefan Wyszyński i Karol Wojtyła na Soborze Watykańskim II

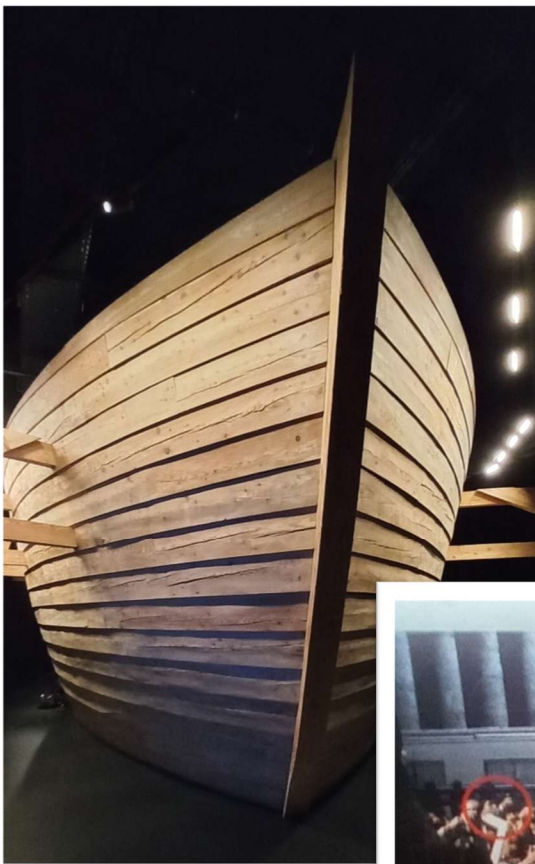
POKÓJ ŁEZ – ta strefa poświęcona jest wydarzeniom z dnia 16 października 1978 roku, kiedy Karol Wojtyła został wybrany na papieża. Zaprezentowano tu nagrania z tamtych chwil, reakcje świata – w tym także władz komunistycznych – oraz pierwsze gesty i słowa Jana Pawła II. Szczególnym elementem ekspozycji jest tzw. pokój łez, czyli garderoba w Kaplicy Sykstyńskiej, w której nowo wybrany papież przebiera się z szat kardynalskich w papieskie. Znajdują się tam realistyczne obrazy autorstwa Aldony Mickiewicz.

Strefa POKÓJ ŁEZ

Obraz Aldony Mickiewicz oraz buty i piuska Jana Pawła II

Strefa PONTIFEX – Budowniczy Mostów, jak ujął to nasz przewodnik, pan Tomasz, obejmuje ogromną liczbę tematów. Przedstawia pontyfikat Jana Pawła II – jego pielgrzymki (m.in. do Polski), encykliki, działalność na świecie i w Watykanie. Centralnym symbolem tej przestrzeni jest rozbita łódź, będąca odniesieniem do zamachu na papieża (13 maja 1981 roku), śmierci prymasa Wyszyńskiego (28 maja 1981 roku), a także do stanu wojennego i powstania Solidarności.

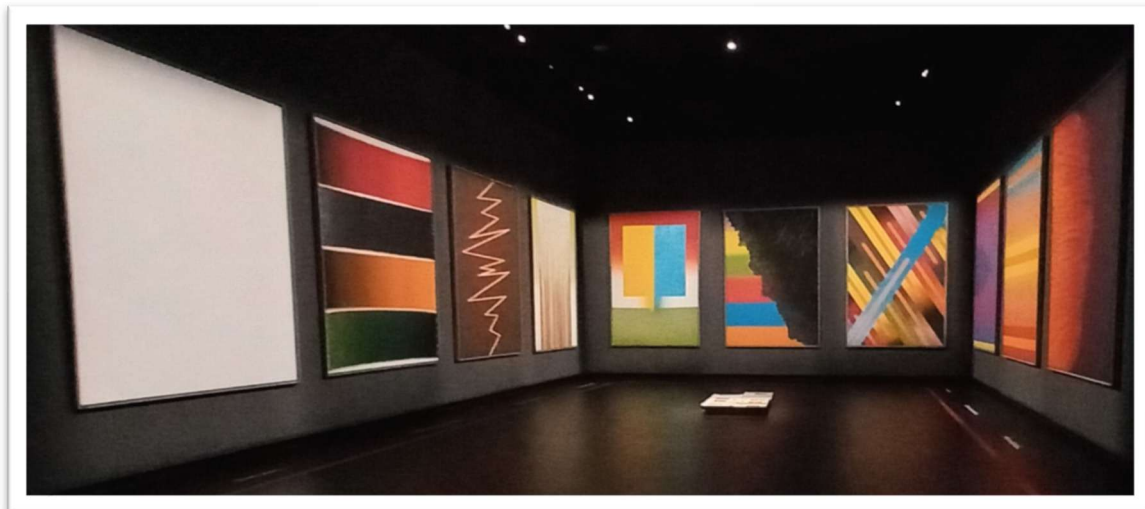
Ekspozycja wystawy ze strefy PONTIFEX – Budowniczy Mostów

Kolejna strefa, którą zobaczyliśmy - **MIASTU I ŚWIATU (Urbi et Orbi)**, skupia się na ostatnich dniach Jana Pawła II – jego cichym/niemym błogosławieństwie oraz pogrzebie, który poruszył cały świat.

*Kopia kapy, w której Jan Paweł II otwierał
Drzwi Święte w bazylice św. Piotra,
inaugurując Wielki Jubileusz Roku 2000*

Zwieńczeniem i podsumowaniem całej ekspozycji jest strefa **DEKALOG**. Zaprezentowano tu przesłanie, jakie Dekalog niósł w życiu i nauczaniu Stefana Wyszyńskiego i Karola Wojtyły, wyrażone w symbolice malarskiej przez Stefana Gierowskiego.

Dekalog - Stefan Gierowski

Wizyta w Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Stefana Wyszyńskiego była niezwykle ciekawym i poruszającym doświadczeniem. Wszystkie strefy tworzyły spójną opowieść o losach Polski, Kościoła oraz dwóch wybitnych postaci XX wieku. Opuszczaliśmy muzeum pełni refleksji i wzruszeń. To wyjątkowe spotkanie stanowiło znakomite przygotowanie do nadchodzącego wydarzenia majowego.

Z całego serca dziękujemy Panu Tomaszowi Motyce za poświęcony czas, serdeczność oraz stworzenie atmosfery autentycznego spotkania z historią, duchowością i drugim człowiekiem.

Opracowała: Tekst i zdjęcia - Elżbieta Milewska